

İşyerlerinden elde edilen tecrübelerle göre, kazaların büyük çoğunluğu insan hatalarından ileri gelmektedir. Atolyedeki insan kaynaklı kazaları önlemek ve onlardan korunmak için aşağıda yer alan konulara dikkat edilmelidir.

KİŞİSEL UNSURLAR

- İşe dinlenmiş ve zinde olarak gelinmeli, gece geç saatlere kadar oturulmamalı, uykusuzluğun ertesi gün iş kazasına neden olabileceği unutulmamalı,
- Kullanılması bilinmeyen ve yetkiniz olmayan tesisat ve makineler ile çalışılmamalı ve kurcalanmamalı
- İş başında dikkatli ve uyanık bulunmalı, kullanılan ilaçların yan etkileri gözetilmeli,
- Psikolojik olarak üzüntülü ve sinirli olma durumları gözetilmeli (bekleme veya rapor alma),
- Çalışanlar her zaman birbirine yardıma hazır ve uyum içinde olmalı,
- İş başında, şaka, oyun ve sakıncalı hareketler yapılmamalıdır.

ATOLYEDEN TEMEL GUVENLIK KURALLARI

- Atolyelerin temiz ve düzenli olmalı,
- Dikkatli ve usulüne uygun çalışma yapılması,
- Uygun çalışmayan aletler, operatörlerin zaman kaybını artırdığından zamanında ayar, bakım ve tamir görmüş olmalı,
- Uygun giyim ve Kişisel Koruyucu Donanım kullanımı ile vücut korunmalı,
- Daha güvenli bir çalışma ortamı ve depolama alanlarına kolay ulaşım için taşıma yolları açık bulundurulmalı,
- Malzeme ve işçilerin düzgün hareketine izin verecek şekilde geçit ve koridorlar engellerden arındırılmalı, iş bitiminde gereksiz malzemeler beklenmeden yerlerine kaldırılmalı,
- Tüm elektrikli aletlerin (su sebili, buzdolabı, ısıtıcı gibi yardımcı araçlar dahil) gövde koruma topraklamaları olmalı ve bunlar kontrolü yapılmış bir topraklama hattı ile ilişkilendirilmiş olmalı,

ATOLYEDEN UYGUN ÇALIŞMA

- Her türlü işlem öncesi çalışanın dikkatini toparlaması gerekir. Zira iş kazaları genelde dikkatsizlik veya dalgınlık sonucu olur. Çalışan daima uyanık ve tedbirli olmalı,
- Eğitim veya kullanım sorumlusundan izin alınmadıkça herhangi bir tezgah çalıştırılmamalı,
- İş parçasının veya kalıbın emniyetli ve sıkı bağlanıp bağlanmadığı mutlaka kontrol edilmeli,
- Kaldırıp bağlanması güç kalıplar gerekli yardım alınmadıkça ferdi olarak kullanılmamalı,
- Bakım-onarıma alınmış tezgahların koruyucu kapakları çalışma öncesi mutlaka yerlerine takılmalı,
- Çalışır durumdaki bir tezgahın temizlik, bakım veya onarımı aynı anda yapılmamalı,
- Aynı tezgahta birden fazla kişi çalışırken tezgahın kontrolü bir kişi tarafından yapılmalı,
- Ara paydoslarında veya çalıştırılmaması gerektiği zamanlarda tezgahlar çalıştırılmamalı,
- Elektrik şalteri kapalı durumda bile olsa tezgah tamamıyla durmadıkça terk edilmemeli,
- Çalışır durumdaki tezgah, el veya gövde ile durdurulmamalı,
- Kullanılan tezgahın çevredekilere etkileri (korkuluk, kaynak paravanı vb.) gözetilmeli,
- Takımlar tezgah üzerine rasgele bırakılmamalı ve malzemeler zamanında depoya kaldırılmalı,

- Her aletin alet tahtası üzerine şekli çizilmelidir. Bu düzenli bir alet edevat düzeni sağlar ve eğer bir alet kaybolursa kolayca farkına varılır.
- Her tezgah yapılma amacına uygun şekilde ve emniyetli devirlerde kullanılmalı, çalışırken çevre emniyeti de gözetilmeli, gerektiğinde fiziki bariyerler kullanılmalı,
- Çalışma düzenine uymayan (dikkat çekici hareketler) davranışlarda bulunulmamalı, diğer çalışanlar rahatsız edilmemeli ve onların ilgisi dağıtılmamalıdır.

ATOLYEDE GIYIM KUŞAM

- Çalışmaya başlanmadan önce, vücuda uygun, kısa kollu veya kolları sıvanmış temiz iş elbisesi giyilmeli,
- Dönen parçalara takılarak olumsuz sonuçlar doğurabilecek kravat, boyun bağı vs. takılmamalı,
- Bol, yırtık ve saçaklı elbiseler iş yaparken giyilmemeli,
- İşin gereğine göre kişisel koruyucular (yüz siperi, gözlük, maske, eldiven vb.) kullanılmalı,
- Yüzük, saat, bilezik, kolye vb. eşyalar çalışmaya başlanmadan önce mutlak suretle çıkartılmalıdır.

ELEKTRİKSİZ ALETLERDE İŞ GÜVENLİĞİ

Elektriksiz el aletleri, iş yerlerinde elektrikli alet ve makineler dışında el becerisine dayalı olarak kullanılan aletlerdir. Atölyelere kullanılan belli başlı el aletleri şunlardır:

- Kesici ve aşındırıcı aletler: Metal ve ağaç iş parçalarının işlenmesi ve kesilmesi işlemlerinde kullanılan aletlerdir (Testereler: Demir ve ağaç testereleri; Makaslar: El, kol ve kollu tezgah makasları, Keskiler: Düz, tırnak, yan, saplı ve kaynak kesikleri, bıçkılar, baltalar vb.), Egeler,
- Dövme aletleri: İş parçalarının imalatı veya tamiratı sırasında darbe işlemi yapan saplı aletlerdir (keser, çekiç, balyoz vb.)
- Sıkıştırma aletleri: İş parçalarının işlenmesi, birleştirilmesi, bukulmesi gibi işlemlerde sıkıştırma görevini yapan aletlerdir (mengeneler, işkenceler vb.)
- Ölçme, kontrol ve markalama aletleri: (Şerit metreler, masterlar, zımbalar vb.)

Eğre ile Çalışma

- Eğreleme esnasında parçanın çalışan üzerine düşmemesi için iş parçası mengeneyle iyice bağlanmalıdır,
- Eğre sağ el ile tutulur (bu elin dört parmağı alttan, basparmağı da üstten olmak üzere eğre sapı kuvvetlice tutulduktan sonra eğrenin dişli kısmı iki el yardımıyla sürülür),
- Eğrelemede, kolların çabuk yorulmaması için vücudun hareketi kolların ritmine uydurulur,
- Daima saplı eğre kullanılır,
- Eğrelemede ellerin mengene ağızlarına çarpmamasına dikkat edilir,
- Eğre talaşlarının göze gelmemesi için üfleyerek değil, fırça ile temizlenir,
- Eğre mengenede bağlı olan iş parçasının üzerinde bırakılmaz,
- Eğreler sertleştirilmiş metalden yapıldığı için çok kırılabilir olup çarpıldığında kırılarak kopan parça bir kazaya sebep olabileceğinden darbeli çalışmalardan kaçınılmalıdır.

El Testeresi ile Çalışma

- Testere ileri sürülürken iş parçasına bastırılır, geri çekerken serbest bırakılır, zorlama yapılmaz (testereyi hızlı sürmek sadece onun körlenmesine yol açar),
- Elle kesmede uygun hız dakikada 40-50 gidiş-geliştir,
- Testere laması eğilmeye ve bükülmeye fazla dayanıklı değildir. Bu yükler altında aniden kırılarak eli yarayabilir.
- İş parçasının kesilmesi sona ererken aniden koparak elin yaralanmaması için, sona doğru uygulanan baskı azaltılmalıdır.

Çekiç ile Çalışma

- Çekiç kullanırken eller yağlı veya terli olmamalıdır,
- Kullanım öncesi, sapın gevşek veya kırık olup olmadığı sürekli olarak kontrol edilir,
- Kullanımda çekiç sapını çekiçe yakın tutmak doğru değildir,
- Sert bir çekiçle, sertleştirilmiş parçaların ince kenarları çekiçlenmez (iş parçası veya çekiçten kopan parçalar tehlikeli olabilir)

Keski ile Çalışma

- Keskiler kullanılmadan önce keskinliği kontrol edilir, gerekirse bilenir,
- Keski kullanırken koruyucu gözlük takılmalıdır,
- Keskiler sertleştirilmiş çelik parçaları üzerinde kullanılmamalıdır,
- Çekiç ile keski kullanırken, keskinin başında çapak bırakılmaz,
- Talaş bir kimseye doğru fırlayacak yönde çıkarılmaz.

Markalama Aletleri ile Çalışma

- Pergel gibi sivri uçlu aletler cepte taşınmaz, uygun taşıma kaplarında yüksekte dokılmeye karşı tedbir alınmış olarak taşınır,
- Keskin olan aletlerin kullanılması, kör olanlara oranla daha emniyetlidir.
- Markalamada ele vurma tehlikesi var ise uygun bir tutucudan (pense, masa vb.) yararlanılmalıdır.

Hazırlayan	Kontrol eden	Onaylayan
<i>Adı soyadı-tarih-imza</i> Öğr.Gör.Dr. Adem CANDAŞ İGU (C)	<i>Adı soyadı-tarih-imza</i> Doç.Dr. Serpil Kurt HABİBOĞLU İGU(A) ve Eğitimci	<i>Adı soyadı-tarih-imza</i> Prof.Dr. C.Erdem İMRAK Lab. Sorumlusu